

Enkeltheder i Lovforslaget. Jeg skal da bemærke, at et æret Medlem her foran mig (Kjær) har nævnt to Punkter, som han vilde lægge nogen Vægt paa vare anderledes affattede i Lovforslaget. Det er, hvad angaar Lærernes Antagelse og deres Afstedigelse. Hvad Lærernes Antagelse angaar, indrømmer jeg, at en Forandring deri kan stille sig som ønskelig. Men Spørgsmaalet er, hvorledes man vil gennemføre det, som skal sættes i Stedet. Det ærede Medlem, som udtalte sig, antydede et Valg af Skoledistriktets Beboere; det er jo ganske vist dem, som ere nærmest interesserede i, hvorledes Skolelæreren er. Det kan man altsaa ikke negte, at det for saa vidt er rette Bedkommende, til hvem det ærede Medlem vilde overgive Valget; men jeg vil blot bede det ærede Medlem være opmærksom paa, at der ogsaa er andre Hensyn at tage, og jeg kan ikke se, hvorledes det ærede Medlem agter at fyldestgjøre dem. Det er imidlertid Noget, som ved Sagens yderligere Forhandling maa blive oplyst, og man kunde da maaske ved Sagens nærmere Behandling opnaa Enighed om dette Punkt — thi jeg anser det ikke for ubetinget udelukket, at ogsaa jeg kunde gaa ind paa noget Saadant. Hvad dernæst Afstedigelsen angaar, var der ikke i det Lovforslag, som blev fremsat af mig i Landsthinget, nogen Bestemmelse derom. Jeg har tidligere haft Leilighed til at udtale, at jeg ansaa det for ønskeligt, at Pensionsloven kunde blive suppleret med Bestemmelser, i Følge hvilke det var muligt paa en lettere Maade, end det nu kan ske, at fjerne Embedsmænd, der ikke opfyldte deres Pligter. Den Gang jeg udarbejdede Lovforslaget, havde jeg derfor naturlig Opfordring til at tænke paa saadanne Bestemmelser for Skolelærernes Bedkommende, og denne Tanke laa saa meget nærmere, da saavel den af dette Thing som den af Landsthinget afgivne Betænkning havde saadanne Bestemmelser. For mig stod det imidlertid saaledes, at det dog var rettest ogsaa for Skolelærernes Bedkommende at vente, indtil en almindelig Bestemmelse kom til Stede. Men efter at Landsthingsudvalget paa ny med megen Bestemthed har gienoptaget Sagen, har jeg ikke haft Betænkning ved at slutte mig til den Tanke, der fremkom i Landsthinget, og det har jeg gjort, navnlig fordi jeg har haft temmelig jævnlig Leilighed til at se, at de Klager, der fremkomme over Læreres Forsømmelighed eller Udygtighed eller Mangel paa Evne til at udføre deres Gjerning, i flere Tilfælde ere begrundede, medens det, der foreligger, dog ikke er af en saadan Bestaffenhed, at man kan skride ind imod dem eller i alt Fald ikke afstedige dem uden at give dem fuld Pension efter Loven af 8de Marts 1856. Jeg skal nævne en Ting, som i den Tid, jeg har været Minister, jævnlig har givet Anledning til Klage; det er Drifselighed hos Lærere. Jeg har da forenet mig med det andet Thing om de Bestemmelser, som nu foreligge,

der paa den ene Side give den Sikkerhed, som kan kræves for, at en Lærer ikke afstediges, uden at der er gyldig Grund dertil, og paa den anden Side dog giver en lettere Udgang til at fri et Skoledistrikt for en Lærer, som det ikke kan være tjent med. Et andet æret Medlem (S. N. Hansen) gjorde opmærksom paa, at der fandtes i Lovforslaget for saa Bestemmelser om det private Skolevæsen. Jeg skal dertil gjøre opmærksom paa, at der findes endogsaa en Bestemmelse mere, end der fandtes i det oprindelige Udkast, idet § 23 er optagen i det andet Thing, og jeg har troet at burde fravaade den; jeg har anset det for rettest i den Henseende, i det Mindste indtil videre, at blive ved de Bestemmelser, vi nu have, der afgive en ikke ringe Garanti, derved nemlig, at en Skole kun faar Ret til at faae Examen afholdt i selve Skolen under visse nærmere givne Betingelser, og uden denne Ret vil ikke lettelig nogen Skole kunne bestaa i Længden. Hvad Forskolen angaar, som det samme ærede Medlem nævnte, gjør jeg opmærksom paa, at det ikke har været Landsthingets Tanke, at den skulde betragtes som noget fra den øvrige Skole helt forskjelligt. Ivertimod har man i det andet Thing forudsat, at den var et Led i Kommunens Skolevæsen, i Virkeligheden ikke at betragte stort anderledes end en af Skolens Klasser eller som staaende i Forbindelse med den øvrige Skole; men man har udtrykt det, som sket er, for at henlede Opmærksomheden paa, at Forskolen kan holdes paa en saa simpel Maade, som det til Formaalets Opnaaelse er muligt, hvorfor det vil være tilladt, at Læreren tager Børnene hjem til sig, og tilladt at indrette Smaaaskoler, hvor Leilighed dertil maatte gives, samt endelig at tage uexaminerede Lærere eller Lærere til Forskolen, fordi det i Regelen eller meget hyppig vil være let at finde Personer, der kunne løse den Opgave, som denne Skole skal stille sig. Der har kun været Dispens paa eet Punkt, og det er, om man skulde beregne Skolen for Børn fra 7 til 9 Aar eller fra 7 til 10 Aar. Jeg har troet, at det Sidste var hensigtsmæssigst. Landsthinget har næret den modsatte Anskuelse, og jeg indrømmer, at der kan tale meget for begge Dele; jeg fastholder imidlertid endnu min oprindelig Betragtning. Hvad Mulstringen angaar; da indeholdt det oprindelig fremsatte Forslag Intet i den Henseende uden dette, at det skulde være Ministeriet tilladt, naar de lokale Autoriteter enedes derom, at lade andre Bestemmelser midlertidig træde i Kraft i Stedet for de gamle, vi nu have, og som fra alle Sider ere erkjendte for at være mindre fyldestgjørende. Det var mit Haab, at man derved kunde vinde nogen Erfaring om, hvorledes man heldigst skulde gaa frem for dog at udvise nogen Tvang paa dem, der forsætlig lade deres Børn forsømme Skolen og derved tilfidsætte Børnenes billige Krav paa at faae Undervisning, og at man paa den